

DOI: 10.31866/2410-1176.44.2021.235321

УДК 78:37-027.561(477.87)"19/20":78.071.4Світлик

**ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
МИХАЙЛА СВІТЛИКА
У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ
МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ ЗАКАРПАТТЯ
КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Микуланинець Леся Михайлівна
Кандидат мистецтвознавства, доцент,
ORCID: 0000-0002-6346-6532,
e-mail: l.mikulaninets@gmail.com,
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, Мукачево, Україна, 89600

Мета статті — охарактеризувати принципи викладацької діяльності Михайла Світлика, розкрити його педагогічний вплив на розвиток професійної музичної освіти Закарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століття. Методологія дослідження полягає в застосуванні низки підходів: біографічного — для опанування творчих засад М. Світлика; аналітичного — для осмислення літератури за темою статті; історичного — для осягнення еволюції мистецького навчання на Закарпатті; системного — для студювання елементів української культури; теоретичного — для підбиття підсумків дослідження. Наукова новизна — вперше у національній гуманітаристиці поданий комплексний аналіз викладацької практики М. Світлика, розкриті її значення у поступі музичної освіти Закарпаття. Висновки. У публікації доводиться твердження: в другій половині ХХ століття професійна освіта Закарпаття пройшла інтенсивний шлях, що насамперед пов'язаний із Ужгородським музичним училищем ім. Д. Задора та діяльністю М. Світлика. Майстер сформував власну дидактичну концепцію, основу на глибокому інтелекті, активізації аналітичного потенціалу особистості; усвідомленні логіки художнього мислення, природній музикальності; поєднанні раціональних й емоційних аспектів підготовки фахівця, розвитку його здібностей; культурологічному й психологічному поступі вихованців; оснащенні їх знаннями та методами студювання; застосуванні творчих завдань; домінуванні креативної атмосфери в групах; підтриманні індивідуальних досягнень студентів; виробленні потреби вдосконалюватися протягом життя. Практика М. Світлика демонструє реалізацію багатогранного обдарування особистості, що зуміла титанічною працею визначити вектор мистецьких студій краю. Принципи викладацької діяльності М. Світлика заклали підґрунтя педагогіки його учнів, які продукують власні авторські методичні системи, здійснюють пошуки інноваційних засобів навчання, сприяють еволюції музично-теоретичної освіти краю.

Ключові слова: музичне мистецтво; професійна музична освіта Закарпаття; музично-теоретична думка; педагогічна діяльність М. Світлика

Вступ

Культура України кінця ХХ – початку ХХІ століття переживає значні трансформації, що відображають загальноєвропейські цивілізаційні процеси: глобалізаційний злам, зміну мистецької парадигми, появу нових технологій творчості, інтеграцію національних надбань у світовий простір тощо. Зазначені явища суттєво впливають на сучасну професійну освіту, яка, з одного боку, інтенсивно розвивається, з іншого — покликана зберегти духовний спадок народу.

Один зі способів еволюції вітчизняної системи музичних студій — вивчення й узагальнення історичного досвіду певного краю, аналіз діяльності провідних майстрів країни, впровадження авторських педагогічних концепцій минулого в дидактичну практику сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти музичного навчання України осмислені в працях Т. Белінської, Н. Гуральник, В. Кузьмічової, А. Мартинюк, А. Мірошніченко, Т. Сідлецької, О. Овчарук, Ю. Чекана та ін. Його регіональні особливості стали предметом розвідок Н. Бовсунівської, О. Васюти, Л. Книшева, А. Кравченко, Т. Ляшенко, Л. Романюк та ін. У вказаних публікаціях детально проаналізували специфіку освіти конкретної області і тим самим відтворили завершену картину національного мистецького життя. Можемо стверджувати, що певною мірою духовні надбання майже всіх територій нашої держави отримали наукову експлікацію, але з огляду на інтенсифікацію розвитку та стрімку цивілізаційну трансформацію визначена проблематика потребує подальшої інтерпретації.

Самобутнім краєм, який у другій половині ХХ століття пройшов своєрідний шлях професіоналізації культури, є Закарпаття. Становлення та поступ його освіти вивчали В. Габорець, В. Гомонай,

В. Росул, М. Софілканич, О. Фізеші та ін. Окремі виміри музичного студіювання регіону в публікаціях розглянули О. Глуханіч, І. Дацків, І. Задорожний, М. Качур, Л. Микуланинець, Л. Мокану, Т. Росул та ін. Практику відомих викладачів осмислили О. Глуханіч, Г. Данканич, В. Мадяр-Новак, Ю. Соколовський, С. Стегней, В. Теличко та ін.

Однак за значної кількості здобутків у цьому напрямі залишається ще багато прогалин, які потребують системного аналізу. Одна з таких лакун — усвідомлення діяльності провідних педагогів, чия творчість значно розвинула мистецтвознавчу думку краю, сприяла входженню традицій області в національну навчальну систему. У цьому вимірі знаковою є постать Михайла Петровича Світлика — майстра з понад сорокарічним досвідом роботи, автора власної креативної методики музично-теоретичного виховання фахівців. Педагог підготував плеяду учнів, які успішно працюють в Україні й за її межами, гідно розбудовують засади школи свого наставника.

Наукова новизна статті полягає у комплексному аналізі викладацької практики М. Світлика, розкритті її значення у поступі музичної освіти Закарпаття.

Мета статті

Мета статті — охарактеризувати принципи викладацької діяльності Михайла Світлика, розкрити його педагогічний вплив на розвиток професійної музичної освіти Закарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Виклад матеріалу дослідження

Друга половина ХХ століття означена культурним поступом Закарпаття. Важливою подією стало заснування в 1946 році Ужгородського музичного училища, яке на етапі становлення спеціалізувалося, переважно, на вихованні педагогів-виконавців. 1960 рік ознаменувався відкриттям в установі теоретичного відділу, де студенти підвищували фаховий рівень та закладали основи регіонального мистецтвознавства. До цього процесу залучилися низка випускників провідних радянських консерваторій (Г. Басараб, В. Карабан, О. Кобулей, Є. Молнар, І. Попова, Г. Стадник та ін.).

80-ті роки ХХ століття для закладу — час інтенсивної еволюції. В цей період кадровий склад теоретичного відділу оновлюється значною кількістю талановитих музикантів (І. Кухта, В. Мадяр-Новак, М. Світлик, В. Теличко, Н. Олійник та ін.).

Однією з ключових постатей училища зазначеного періоду, яка внесла вагомий вплив у поступ освіти краю, є Михайло Петрович Світлик. Вчений народився 9 вересня 1951 року в с. Білки Іршавського району Закарпатської області в сім'ї просвітника, композитора-аматора, хорового диригента, фольклориста Петра Михайловича Світлика. В історію регіональної культури його батько увійшов одним з основоположників етномузикології, автором публікацій із проблем вказаної науки, активним збирачем зразків народної творчості. Майстер успадкував від тата та розвинув власною кропіткою працею науковий підхід в осягненні мистецької дійсності, аналітичне мислення, наполегливість у роботі.

Формування в креативній родинній атмосфері сприяло вибору фаху. З 1968 року М. Світлик — студент теоретичного відділу Ужгородського музичного училища, його наставниками стали Г. Басараб, І. Попова, О. Кобулей. Кожне з цих імен — епоха в житті закладу. У своїх спогадах вчителі зауважували наполегливість в навчанні Михайла Петровича, бажання глибоко проникнути в сутність цивілізаційних явищ.

Після закінчення першого етапу професійного студіювання (з відзнакою), в 1974 році майстер вступає до Київської консерваторії ім. П. І. Чайковського. У спеціальних дисциплінах він вдосконалюється під керівництвом знаних українських музикознавців: Т. Бондаренко (заслужена діячка мистецтв України, професор кафедри теорії музики, автор ґрунтовних публікацій з проблем національної й західноєвропейської культури), Н. Герасимової-Персидської (доктор мистецтвознавства, професор, родоначальниця нових наукових напрямів, фундаторка першої в Україні кафедри старовинної музики), Н. Горюхіної (доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент АМУ, експлікаторка питань музичної україністики), В. Задерацького (доктор мистецтвознавства, професор, голова комісії музикознавства і критики у спілці композиторів СРСП), О. Шреєр-Ткаченко (кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри історії музики, досліджувачка національної духовної спадщини) та ін. Через комунікацію з вченими відбулося органічне збагачення фахових й особистісних властивостей М. Світлика, розуміння специфіки викладацької діяльності, в основу якої покладено суб'єкт-суб'єкту взаємодію.

Закономірно, що творча співпраця з досвідченими музикантами другої половини ХХ століття, концертні події столичного артистичного життя, сповненого виступами провідних інтерпретаторів Радянського Союзу, осягнення значної кількості літератури, велике бажання стати професіоналом, помножене на наполегливу працю, сприяли формуванню М. Світлика як зрілого майстра й унікального вчителя. Увібравши провідні науково-методичні засади наставників, Михайло Петрович розробив індивідуальну педагогічну концепцію, яка поєднала досвід київського мистецтвознавства, закарпатські регіональні освітні традиції та власне бачення мети і завдань навчання.

Після закінчення консерваторії (1979 рік) М. Світлик починає викладати в Ужгородському музичному училищі (нині Ужгородський музичний фаховий коледж ім. Д. Задора). Плідна праця у цій установі триває дотепер. М. Світлик викладає низку дисциплін: сольфеджіо, теорію музики, гармонію, поліфонію та ін. Свої курси митець постійно вдосконалює, актуалізує, надає авторського спрямування. Основні позиції його дидактичної системи висвітлені в методичних розвідках та наукових статтях.

З 1980 до 1982 року Михайло Петрович очолював теоретичний відділ, під керівництвом майстра у закладі започатковано функціонування кабінету самопідготовки. Аудиторію устаткували обладнанням для написання музичних диктантів та здійснення слухового аналізу, оснастили численною фонотекою. Ініціатива вченого сприяла інтенсифікації професійного розвитку студентів, формуванню навичок самостійної роботи, заклала засади систематичних грамотних занять з оптимальним використанням часу.

Якщо досягнути багаторічну викладацьку практику М. Світлика, то ми побачимо, що її зовнішня сторона позбавлена якихось гучних подій, буттєвих перепитій і драматичних історій. Творчий шлях наповнений глибинним внутрішнім змістом, натхненною працею, любов'ю до мистецтва, захопленням життям, служінням своїм вихованцям. Сконцентруємо нашу дослідницьку увагу саме на опануванні педагогічної концепції майстра, яка відкриває перспективи для експлікації: викладацького стилю Михайла Петровича; специфіки успішної музично-теоретичної підготовки майбутніх фахівців; тенденцій та закономірностей еволюції освіти Закарпаття другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Навчальна система М. Світлика ґрунтується на домінуванні декількох складових: доступність в експлікації дидактичного матеріалу; вибір найвдаліших способів пояснення; залучення до творчого процесу спадщини провідних західноєвропейських й українських митців; розвиток пізнавальної активності та креативних здібностей, навичок порівняльного аналізу музичного опусу; формування критичного мислення тощо.

Ключовими положеннями педагогіки Михайла Петровича є використання дедуктивних методів студіювання, розуміння універсальності теорії у втіленні канонів мистецтвознавчої думки. Вчений застосовує інтеграційний підхід, який накладає на стильову основу. Результат — виховання у студентів здатності до усвідомленого оперування слуховими уявленнями під час аналітичної та інтерпретаційної практики.

Теоретичну підготовку М. Світлик розглядає фундаментом виконавської й педагогічної діяльності музиканта. У центрі уваги майстра — розвиток комплексу здібностей. Для досягнення цієї мети викладач розробив низку вправ, завдань і засобів навчання як авторських узагальнених дидактичних напрацювань провідних вчителів минулого, які Михайло Петрович трансформував та адаптував до сучасних освітніх реалій.

Значну роль у формуванні фахівця М. Світлик відводить питанням вдосконалення загального культурного рівня. Науковець заохочує підопічних відвідувати концерти, майстер-класи, пропагує читання художньої та спеціалізованої літератури, мотивує брати участь в конференціях, лекторіях. Важливим у його педагогіці є вимагання системної, раціональної, логічно вивіреної роботи; виховання внутрішньої організації, прагнення вдосконалюватися. Водночас митець власним прикладом демонструє дотримання цих постулатів. Михайло Петрович щодня приходив задовго до початку занять і ретельно готується: вправляється у грі на фортепіано й імпровізації; вивчає сучасні наукові, методичні джерела; перевіряє, аналізує опуси своїх студентів і тим самим доводить важливість професійного саморозвитку протягом життя.

Вражає талант викладача вибудувати індивідуальну траєкторію поступу кожної особистості. Точними, лаконічними коментарями Михайло Петрович окреслює подальший спосіб розв'язання конкретних локальних навчальних цілей, еволюції вихованців, вміє вселити віру в успішність їхньої праці, переконати у важливості обраного шляху. Слугуючи беззаперечним авторитетом для молоді, він репрезентує універсальний тип вчителя, який поєднує в одній особі прискіпливого критика, наставника, батька, друга, колегу. Саме такий підхід результативний у процесі формування музиканта.

Зазначимо надзвичайно доброзичливий психологічний клімат на заняттях М. Світлика. Строгий і вимогливий, але водночас творець оптимістично-життєрадісної атмосфери, яка сприяє розкутості та невимушеності під час роботи. Наставник дуже добре відчуває настрій групи, розуміє, де треба розрядити творчу напругу, володіє майстерністю просто і доступно пояснити нелегкий матеріал, швидко, конструктивно розв'язати будь-яке дидактичне завдання.

Авторка статті мала щастя навчатися у Михайла Петровича. У моїй пам'яті із процесу навчання залишилося чимало веселих історій, що вселяли радість від пізнання нового, причетність до вічного та зустріч з собою кращим. Почуття гумору — важлива ознака М. Світлика: дотепно реагує на буттєві складності та гострим поглядом помічає певні недоліки. Цей талант, як і фахові знання, передає студентам. Я відчуваю пістет перед цим прекрасним митцем, вдячна за глибинні знання, захоплююсь яскравою особистістю, до рівня якої хочеться дорости.

Всупереч загальноновизнаному у професійних музичних колах авторитету, одна з провідних рис характеру Михайла Петровича — доброго, мудрого, розумного вчителя — скромність. Майстер уникає гучних промов на свою адресу та зовнішнього шанування. Толерантність, відкритість, порядність, справедливість підносять його над буденністю. Педагог надає перевагу систематичній, послідовній, ґрунтовній роботі, хоча інтелект і роль в розвитку освіти краю надзвичайно важливі. Свідченням цьому є значна кількість випускників, які перейняли від наставника низку музично-теоретичних, аналітичних прийомів, за якими, зі збереженням індивідуальності вихованців, чітко прослідковується ґрунтовна й вдумлива, оригінальна метода М. Світлика.

3-поміж учнів майстра багато працюють у провідних навчальних закладах України й закордоном (канд. мистецтв., викладач ЛНМА ім. М. В. Лисенка Г. Асталаш; канд. мистецтв., Заслужений діяч мистецтв України, викладач Ужгородського коледжу В. Мадяр-Новак; канд. мистецтв., доцент Мукачівського державного університету Л. Микуланинець; Заслужений працівник культури України, викладач-методист, голова циклової комісії «Фортепіано» Ужгородського коледжу М. Сокач; доктор музики, директор дитячої фортепіанної школи в США Р. Готвоні; доктор музики, викладач коледжу у Нью-Йорку М. Рогожина та ін.). Питома частка його підопічних — вчителі коледжів та мистецьких шкіл. Їхня діяльність не завжди публічна, однак вона закладає фундамент для поступу національної професійної освіти.

Важливо також підкреслити проведення Михайлом Петровичем майстер-класів на обласних курсах підвищення кваліфікації, які сприяли підвищенню якості теоретичної підготовки фахівців. Прочитані доповіді ставлять перед педагогами актуальні дидактичні питання, визначають шляхи розв'язання проблем.

Окреслюючи вклад М. Світлика в розвиток професійної музичної освіти Закарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століття, розуміючи значення його праці та здобутків, маємо надію, що ця сторінка історії культури регіону ще не дописана. Впевнені, митець і надалі буде виховувати творчу молодь, яка продовжить прогрес та інтеграцію національного мистецтва в європейський соціокультурний простір.

Висновки

Діяльність М. Світлика — вагома сторінка в еволюції музичної освіти Закарпаття. Увібравши засади Київської музикознавчої школи, регіональні мистецькі принципи, майстер сформував авторську концепцію, що ґрунтується на глибокому інтелекті, активізації аналітичного потенціалу особистості, усвідомленні логіки художнього мислення, природній музикальності. Основа системи Михайла Петровича: поєднання раціональних й емоційних аспектів підготовки фахівця; розвиток всього комплексу його здібностей; акцентуація уваги на культурологічному й психологічному поступі вихованців; оснащення їх знаннями та методами навчання; застосування творчих завдань; домінування креативної атмосфери в групах; підтримання індивідуальних досягнень студента; вироблення потреби вдосконалюватися упродовж життя.

Практика М. Світлика демонструє реалізацію багатогранного обдарування педагога, що зумів титанічною роботою окреслити вектор мистецьких студій краю. Ідеї Михайла Петровича втілені у діяльності численних випускників, які, опираючись на засади свого наставника, випрацьовують власні інноваційні дидактичні підходи для інтенсифікації та модернізації сучасної професійної освіти.

Представлена стаття не вичерпує всі аспекти творчості М. Світлика. Подальшого усвідомлення потребує специфіка його науково-методичних досягнень, а також вивчення викладацької системи провідних учнів майстра.

Список використаних джерел

- Мадяр-Новак, В. (2009). *Учитель зі світлим ім'ям Надія: Матеріали та спогади про Н. Г. Затіну*. Гражда.
- Мадяр-Новак, В. (2016, 9 вересня). *Михайло Петрович Світлик (молодший): 65-річчя від дня народження музикознавця і педагога, (1951 р. н.)*. Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д. Є. Задора. <http://muzdepartament.uz.ua/articles/2016/09/09/veresen-9-mihajlo-petrovich-svitlik-molodshij-65-richchya-vid-dnya-narodzhennya-muzikoznavcya-i-peda>.
- Микуланинець, Л. М. (2012). *Етнокультурні виміри становлення та розвитку професійного музичного мистецтва Закарпаття другої половини ХХ століття*. Карпати.
- Микуланинець, Л. М. (2014, 13-14 березня). Ужгородське музичне училище в розвитку мистецької освіти Закарпаття другої половини ХХ століття. В *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі ХХІ століття*, Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Мукачєво (с. 171-174). МДУ.
- Мокану, Л. М. (Ред.). (2005). *Професійна музична культура Закарпаття: етапи становлення* (Вип. 1). Карпати.
- Світлик, М. (2010). Ладогармонічне та фактурне варіювання в обробках Д. Задора українських народних пісень Закарпаття. В Л. М. Мокану (Ред.), *Професійна музична культура Закарпаття: етапи становлення* (Вип. 2, с. 268-280). Карпати.

References

- Madiar-Novak, V. (2009). *Uchytel zi Svitlym Imiam Nadiia: Materialy ta Spohady pro N. H. Zatinu [Teacher with a Bright Name Nadiia: Materials and Memoirs about N. H. Zatina]*. Grazhda [in Ukrainian].
- Madiar-Novak, V. (2016, September 9). *Mykhailo Petrovych Svytlik (Molodshyi): 65-richchia vid Dnia Narodzhennia Muzykoznavtsia i Pedahoha, (1951 r. n.) [Mykhailo Petrovich Svytlik (Jr): the 65th Anniversary of the Birth of a Musicologist and Teacher (Born in 1951)]*. Uzhhorodskiy Muzychniy Fakhovyi Koledzh imeni D. Ye. Zadora [Uzhhorod Music College named after D. E. Zador]. <http://muzdepartament.uz.ua/articles/2016/09/09/veresen-9-mihajlo-petrovich-svitlik-molodshij-65-richchya-vid-dnya-narodzhennya-muzikoznavcya-i-peda> [in Ukrainian].
- Mokanu, L. M. (Ed.). (2005). *Profesiina Muzychna Kultura Zakarpattia: Etapy Stanovlennia [Professional Musical Culture of Transcarpathia: Stages of Formation]* (Iss. 1). Karpaty [in Ukrainian].
- Mykulanynets, L. M. (2012). *Etnokulturni Vymiry Stanovlennia ta Rozvytku Profesiinoho Muzychnoho Mystetstva Zakarpattia Druhoi Polovyny XX Stolittia [Ethnocultural Dimensions of Formation and Development of Transcarpathia Professional Musical Art in the Second Half of the 20th Century]*. Karpaty [in Ukrainian].
- Mykulanynets, L. M. (2014, March 13-14). Uzhhorodske Muzychne Uchylshche v Rozvytku Mystetskoï Osvity Zakarpattia Druhoi Polovyny XX Stolittia [Uzhhorod Music College in the Development of Transcarpathia Art Education in the Second Half of the 20th Century]. In *Mystetska Osvita v Yevropeiskomu Sotsiokulturnomu Prostori XXI Stolittia [Art Education in the European Socio-Cultural Space of the XXI Century]*, Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, Mukachevo (pp. 171-174). Mukachevo State University [in Ukrainian].
- Svytlik, M. (2010). Ladoharmonichne ta Fakturne Variuvannia v Obrobkakh D. Zadora Ukrainskykh Narodnykh Pisen Zakarpattia [Harmonic and Textural Variations in D. Zador's Arrangements of Transcarpathia Ukrainian Folk Songs]. In L. M. Mokanu (Ed.), *Profesiina Muzychna Kultura Zakarpattia: Etapy Stanovlennia [Professional Musical Culture of Transcarpathia: Stages of Formation]* (Iss. 2, pp. 268-280). Karpaty [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 17.04.2021

**ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ
МИХАИЛА СВИТЛИКА В РАЗВИТИИ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
МУЗЫКАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ЗАКАРПАТЯ КОНЦА ХХ –
НАЧАЛА ХХ ВЕКА**

Микуланинець Леся Михайловна
Кандидат искусствоведения, доцент,
Мукачевский государственный университет,
Мукачево, Украина

Цель работы — охарактеризовать принципы преподавательской деятельности Михаила Свитлика, раскрыть его педагогическое воздействие на развитие профессионального музыкального образования Закарпаття конца ХХ – начала

XXI века. Методология исследования заключается в применении ряда подходов: биографического — для освоения творческих принципов М. Свитлика; аналитического — для осмысления литературы по теме статьи; исторического — для постижения эволюции художественного обучения в Закарпатье; системного — для изучения элементов украинской культуры; теоретического — для подведения итогов исследования. Научная новизна — впервые в национальной гуманитаристике представлен комплексный анализ преподавательской практики М. Свитлика, раскрыто ее значение в развитии музыкального образования Закарпатья. Выводы. В публикации обосновывается утверждение: во второй половине XX века профессиональное образование Закарпатья прошло интенсивный путь, прежде всего, связан с Ужгородским музыкальным училищем им. Д. Задора и деятельностью М. Свитлика. Мастер сформировал собственную дидактическую концепцию, основанную на глубоком интеллекте, активизации аналитического потенциала личности; осознании логики художественного мышления, естественной музыкальности; сочетании рациональных и эмоциональных аспектов подготовки специалиста, развитии его способностей; культурологическом и психологическом развитии воспитанников; оснащении их знаниями и методами изучения; применении творческих задач; доминировании креативной атмосферы в группах; поддержки индивидуальных достижений студентов; выработке потребности совершенствоваться в течение жизни. Практика М. Свитлика демонстрирует реализацию многогранного дарования личности, сумевшей титаническим трудом определить вектор художественных студий края. Принципы преподавательской деятельности М. Свитлика заложили основы педагогики его учеников, которые производят собственные авторские методические системы, осуществляющие поиски инновационных средств обучения, способствующих эволюции музыкально-теоретической образования края.

Ключевые слова: музыкальное искусство; профессиональное музыкальное образование Закарпатья; музыкально-теоретическая мысль; педагогическая деятельность М. Свитлика

**PEDAGOGICAL ACTIVITY
OF MYKHAILO SVYTLIK
IN THE DEVELOPMENT
OF PROFESSIONAL MUSIC EDUCATION
OF TRANS-CARPATHTHIA IN THE LATE
20th – EARLY 21st CENTURIES**

Lesia Mykulanynets

PhD in Art Studies, Associate Professor,

Mukachevo State University,

Mukachevo, Ukraine

The purpose of the article is to characterise the principles of teaching activities of Mykhailo Svytlik, to reveal his pedagogical influence on the development of professional music education in Transcarpathia at the end of the 20th – beginning of the 21st century. The research methodology consists in applying a number of approaches: biographical — to reveal the creative principles of M. Svytlik's work; analytical — to conduct the literature review on the topic of the article; historical — to comprehend the evolution of art education in Transcarpathia; systematic — to study elements of Ukrainian culture; theoretical — to summarise the results of the study. The scientific novelty of the article is that a comprehensive analysis of M. Svytlik's teaching practice and its significance in the development of music education in Transcarpathia are presented for the first time in the national Humanities. Conclusions. The article demonstrates that in the second half of the twentieth century, professional education in Transcarpathia significantly developed, and was primarily associated with the Uzhhorod D. Zador Music College and M. Svytlik's work. The master formed his own didactic concept based on deep intelligence, activation of the analytical potential of the individual; awareness of the logic of the artistic thinking, natural musicality; a combination of rational and emotional aspects of specialists' training, the development of his abilities; cultural and psychological progress of students; equipping them with knowledge and methods of studying; application of creative tasks; the creative atmosphere in groups; support of the individual achievements of students; developing the need to constantly improve one's skills. M. Svytlik's practice is the realization of the multifaceted talent of the individual, who managed to determine the vector of studying the art in the region with his titanic work. The principles of teaching activity of M. Svytlik laid the foundation for the pedagogical skills of his students, who present their own methodological systems, search for innovative teaching tools, and contribute to the evolution of musical and theoretical education in the region.

Keywords: music art; professional musical education of Transcarpathia; musical and theoretical thought; pedagogical activity of M. Svytlik